

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **Ing. P. K.**, zastoupen Mgr. Barborou Klouda Jestřábovou, advokátkou se sídlem Hlinky 57/142a, Brno, proti žalovanému: **Magistrát města Prostějova**, se sídlem nám. T. G. Masaryka 130/14, Prostějov, v řízení o kasační stížnosti M. Z., zastoupené Mgr. Ludvíkem Novotným, LL.M., advokátem se sídlem Václavské nám. 76, Letohrad, proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 31. 8. 2022, č. j. 29 A 51/2022-54, ve znění opravného usnesení ze dne 11. 10. 2022, č. j. 29 A 51/2022-62,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. M. Z. **se vrací** zaplacený soudní poplatek za kasační stížnost ve výši 5000 Kč. Tato částka bude vyplacena k rukám jejího zástupce, Mgr. Ludvíka Novotného, LL.M., advokáta, z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 (třiceti) dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Kasační stížností se paní M. Z. (stěžovatelka) domáhá zrušení rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 31. 8. 2022, č. j. 29 A 51/2022-54, ve znění opravného usnesení ze dne 11. 10. 2022, č. j. 29 A 51/2022-62. Tímto rozsudkem krajský soud shledal důvodnou žalobcovu žalobu na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu, přičemž vyslovil, že vydání sdělení žalovaného ze dne 7. 3. 2022, č. j. PVMU 22376/2022 61, sp. zn. SÚ/302/2022-Bou, je nezákonným zásahem.

[2] Žalobce dne 11. 5. 2022 podal u Krajského soudu v Brně žalobu na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného. Nezákonný zásah měl spočívat ve vydání sdělení žalovaného ze dne 7. 3. 2022, č. j. PVMU 22376/2022 61, sp. zn. SÚ/302/2022-Bou. Tímto sdělením žalovaný žalobci oznámil, že nevyhoví žalobcově „žádosti o změnu zápisu dokončené stavby“ do registru územní identifikace, adres a nemovitostí (dále jen „RÚIAN“), evidované

pod č. j. PVMU 20688/2022 61. Žalobce se tímto podáním domáhal změny zápisu stavby „*Krytá soukromá jízďárna pro koně*“, jež je součástí pozemku parc. č. st. X v k. ú. D., jehož spoluvlastníky jsou žalobce a jeho manželka. Tato stavba byla v RÚIAN evidována jako „*jiná stavba*“ a žalobce požadoval, aby byla zapsána jako „*stavba pro rodinnou rekreaci*“. Žalovaný ve zmíněném sdělení konstatoval, že daná stavba (se zastavěnou plochou 742 m²) byla povolena a následně zkolaudována jako soukromá jízďárna pro koně. Dle žalovaného tak tato stavba nesplňuje parametry dané vyhláškou č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území (dále jen „*vyhláška č. 501/2006 Sb.*“), pro stavbu pro rodinnou rekreaci, která dle žalovaného má sloužit pro přechodné bydlení osob. Předmětná stavba tak podle žalovaného byla evidována v souladu s jejím účelem užívání, tj. jako „*jiná stavba*“.

[3] Žalobce v žalobě zejména namítal, že krytá soukromá jízďárna v jeho spoluvlastnictví je stavbou pro rodinnou rekreaci. Žalovaný pojem „*stavba pro rodinnou rekreaci*“ vyložil a aplikoval nesprávně, proto vydáním napadeného sdělení zasáhl do veřejných subjektivních práv žalobce tím, že mu odepřel takový zápis do RÚIAN, jaký by byl v souladu se skutkovým stavem i žalobcovým legitimním očekáváním.

[4] Dne 24. 6. 2022 obdržel krajský soud podání stěžovatelky označené jako „*[p]řihlášení osoby zúčastněné na řízení*“, v němž stěžovatelka (vlastnice pozemku parc. č. st. 67, jehož součástí je i rodinný dům č. p. XA, a pozemku parc. č. XB v k. ú. D.; tyto pozemky sousedí s areálem společnosti KENTAUR Saddlery, s.r.o., jejíž je žalobce jediným společníkem) mj. konstatovala, že ze souvislosti nynější věci s povolováním staveb přístřešků pro koně v blízkosti kryté soukromé jízďárny vyplývá, že hlavním účelem podané žaloby je snaha o zlepšení postavení žalobce v řízení o odstranění staveb „*příslušenství pro koně*“ na pozemku parc. č. XC v k.ú. D., resp. zlepšení podmínek pro jejich dodatečné povolení. Stěžovatelka dodala, že je účastnicí obou řízení, proto se jí přímo dotýká i výsledek nyní posuzované věci. Krajský soud se stěžovatelkou jednal jako s osobou zúčastněnou na řízení do té míry, že jí k případnému vyjádření zaslal podanou žalobu i vyjádření žalovaného a následně jí doručil rozsudek.

[5] Krajský soud dospěl k závěru, že je žaloba důvodná, a shora uvedeným rozsudkem deklaroval, že vydání sdělení žalovaného ze dne 7. 3. 2022, č. j. PVMU 22376/2022 61, sp. zn. SÚ/302/2022-Bou, je nezákonným zásahem. Krajský soud předně konstatoval, že dané sdělení je nezbytné považovat za úkon dle části čtvrté správního řádu, přičemž adekvátním soudním prostředkem ochrany proti němu je právě žaloba proti nezákonnému zásahu správního orgánu dle § 82 a násl. s. ř. s. Žaloba směřující proti danému sdělení, které krajský soud hodnotil jako jednorázový zásah s trvajícím následkem, byla podle krajského soudu podána včas, tj. ve lhůtě dle § 84 odst. 1 s. ř. s.

[6] Dle krajského soudu je sdělení založeno na nesprávném a příliš restriktivním výkladu pojmu „*stavba pro rodinnou rekreaci*“, přičemž žalovaný bez bližšího odůvodnění nepřipustně zúžil jeho účel a použití v praxi. Žalovaný výklad uvedeného pojmu opřel primárně o definici *stavby pro rodinnou rekreaci* v § 2 písm. b) vyhlášky č. 501/2006 Sb. a též o přílohu k vyhlášce č. 357/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální vyhláška), (dále jen „*vyhláška č. 357/2013 Sb.*“). Žalovaný dospěl k závěru, že stavbou pro rodinnou rekreaci je třeba ve srovnání s rodinným domem rozumět stavbu menších rozměrů, sloužící

pokračování

k přechodnému bydlení osob během jejich rekreace. Krajský soud se s tímto výkladem neztotožnil. Výklad žalovaného je dle krajského soudu založen na chybné premise, že rodinnou rekreaci se nutně musí myslet pouze rekreace spojená s krátkodobým ubytováním či přechodným bydlením. Krajský soud je naopak toho názoru, že pod pojem „*rodinná rekreace*“ lze podřadit celou řadu dalších činností, forem odpočinku nebo aktivní činnosti ve volném čase vedoucí k nezbytné obnově a rozvoji fyzické a psychické energie.

[7] Krajský soud v této souvislosti odkázal na rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 2. 2020, č. j. 22 A 7/2019-36 (všechna zde zmiňovaná rozhodnutí správních soudů jsou dostupná na www.nssoud.cz), který se sice týkal výkladu pojmu „*pozemek stavby pro rodinnou rekreaci, která souvisí nebo podmiňuje rodinnou rekreaci*“ ve smyslu § 79 odst. 2 písm. o) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), v relevantním znění (dále jen stavební zákon“), nicméně v něm vyslovené závěry jsou na nyní posuzovanou věc přílehlivé, byť žalovaný tvrdil opak. Dále krajský soud konstatoval, že demonstrativní výčet staveb pro rodinnou rekreaci uvedený v příloze k vyhlášce č. 357/2013 Sb., který je váže pouze k účelu přechodného ubytování, nevylučuje možnost širšího výkladu pojmu „*stavba pro rodinnou rekreaci*“ tak, aby zahrnoval i jiné formy rekreace nesouvisející s přechodným ubytováním. Stejně tak nelze podle krajského soudu dovodit, jak učinil žalovaný, že se musí nutně jednat o stavbu menších rozměrů, a to ve srovnání s rodinným domem, tím spíše, že v praxi mohou bezesporu existovat i stavby sloužící skutečně k přechodnému ubytování v rámci rodinné rekreace, které jsou větší a honosnější než rodinné domy. Krajský soud uzavřel, že žalovaným přijatý výklad pojmu „*stavba pro rodinnou rekreaci*“ nemá oporu v příslušných právních předpisech, a dané sdělení tak bylo vydáno v rozporu s hmotným právem, proto se ze strany žalovaného jedná o nezákonný zásah.

[8] Závěrem krajský soud zdůraznil, že má jisté pochybnosti o tom, jaká očekávání a jaké právní důsledky žalobce spojuje s evidencí referenčních údajů o dané stavbě v registru RÚIAN. Obecně změnou těchto evidenčních údajů nemůže dojít k jakési dodatečné legalizaci stavby či ovlivnění způsobu interpretace a aplikace § 79 odst. 2 písm. o) stavebního zákona v rámci územních a stavebních řízení. Závěr přijatý krajským soudem o nezákonnosti zásahu v podobě vydání daného sdělení žalovaného je podle krajského soudu třeba vykládat tak, že žalovaný (stavební úřad), který je v pozici editora systému RÚIAN a je tudíž primárně odpovědný za správnost zápisu referenčního údaje do tohoto systému, má povinnost řádně posoudit nutnost případných změn referenčních údajů, neboť tyto referenční údaje jsou podle § 4 odst. 4 zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, v relevantním znění (dále jen „zákon o základních registrech“), považovány za správné, tj. odpovídající skutečnosti. Pokud jsou vedena správní řízení, která mohou mít dopad na posouzení charakteru pozemků či staveb, o nichž jsou údaje zapisovány do registru RÚIAN, je povinností stavebního úřadu závěry těchto řízení vzít do úvahy a při následné editaci těchto údajů je zohlednit. Nelze však připustit, že by uvedený postup měl platit i obráceně, tedy že by daný stavební úřad byl v příslušných územních a stavebních řízeních vázán referenčním údajem v registru RÚIAN o způsobu jeho využití; takový závazný charakter tyto údaje podle krajského soudu nemají.

[9] Proti rozsudku krajského soudu podala stěžovatelka kasační stížnost, kterou během řízení u Nejvyššího správního soudu opakovaně doplňovala.

[10] Stěžovatelka již v rámci vyjádření k žalobě poukazovala na skutečnost, že v jiném řízení vedeném u krajského soudu žalobce tvrdil, že daná stavba je jezdeckým areálem využívaným společností KENTAUR Saddlery s.r.o., několika jezdeckými kluby a zájemci z řad veřejnosti. Z webových stránek společnosti KENTAUR Saddlery s.r.o. pak podle stěžovatelky plyne, že v sídle této společnosti se nachází jen jedna stavba, kterou lze považovat za sportovní stáj, a tou je právě daná krytá soukromá jízdárna. Ke svým tvrzením stěžovatelka doložila též listinné důkazy. Stěžovatelka upozornila též na napojení jízdárny na rozvody elektrické energie, což svědčí o tom, že jízdárna bezprostředně souvisí spíše s výrobou sedel (podnikatelskou činností) než rodinnou rekreací. Byť krajský soud stěžovatelku považoval za osobu zúčastněnou na řízení, opomenul její tvrzení a jí předložené důkazy, čímž porušil stěžovatelčino právo na spravedlivý proces.

[11] Dle stěžovatelky rozhodl krajský soud (stejný senát) v rozporu se svým rozsudkem ze dne 29. 8. 2022, č. j. 29 A 96/2020-195, ve kterém konstatoval, že daný areál lze podřadit pod pojem „*veřejné sportoviště*“. V nyní posuzované věci naopak krajský soud vytkl žalovanému, že stavbu v tomto areálu odmítl označit za stavbu pro rodinnou rekreaci. Krajský soud současně nedostatečně zjistil skutkový stav věci, neboť z listin, které měl při svém rozhodování k dispozici, vyplývá, že krytá soukromá jízdárna pro koně k rodinné rekreaci neslouží. Nebyl tak důvod prohlásit sdělení žalovaného za nezákonný zásah.

[12] Krajský soud dále dle stěžovatelky nepřipustně rozšířil výčet staveb, které lze podřadit pod pojem „*stavba pro rodinnou rekreaci*“, uvedený v příloze vyhlášky č. 357/2013 Sb. Všechny stavby zmíněné v této vyhlášce jsou stavby s možností krátkodobého pobytu a obvykle se jedná o stavby menší než rodinný dům. Stěžovatelka je přesvědčena, že krytá soukromá jízdárna pro koně tomuto výčtu neodpovídá. Tato stavba neodpovídá ani objemovým parametrům dle § 2 písm. b) vyhlášky č. 501/2006 Sb., neboť násobně překračuje obvyklou velikost staveb pro rodinnou rekreaci, přičemž ani vzhledově neodpovídá stavbám pro rodinnou rekreaci (je opláštěna technickou textilií z PVC a kotvena ocelovými trny a nemá pevnou podlahu či okna). Krajský soud odkazem na rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 13. 2. 2020, č. j. 22 A 7/2019-36, nepřipustně smísil pojmy „*stavba pro rodinnou rekreaci*“ a „*stavba, která souvisí s rodinnou rekreací*“, přičemž žádá ze staveb na pozemcích žalobce není stavbou pro rodinnou rekreaci, proto nelze danou jízdárnu označit ani za stavbu, která souvisí s rodinnou rekreací.

[13] Vzhledem k uvedenému stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[14] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti konstatoval, že stěžovatelka opakovaně zaměňuje stavbu soukromé kryté jízdárny na pozemku parc. č. st. X v k. ú. D. s venkovní pískovou jízdárnou na pozemku parc. č. XD v k. ú. D. Právě ve vztahu k venkovní pískové jízdárně dovodil krajský soud v rozsudku ze dne 29. 8. 2022, č. j. 29 A 96/2020-195, závěr o tom, že daný areál lze podřadit pod pojem „*veřejné sportoviště*“. Z odkazu stěžovatelky na webové stránky společnosti KENTAUR Saddlery s.r.o. nelze dovodit způsob využití soukromé kryté jízdárny, neboť skutečnost, že tato společnost disponuje sportovní stájí, bez dalšího nevyklučuje, že daná jízdárna je stavbou pro rodinnou rekreaci. Způsob využití této stavby nelze dovodit ani z napojení rozvodů elektrické energie. Důkazy předložené

pokračování

stěžovatelkou v řízení před krajským soudem nesouvisely s předmětem řízení a krajský soud se s její argumentací uceleně vypořádal. Dle žalobce není výčet staveb pro rodinnou rekreaci uvedený ve vyhlášce č. 357/2013 Sb. na nyní posuzovanou věc přílehlavý, přičemž i tak se jedná pouze o výčet demonstrativní. Z ničeho pak neplyne požadavek, aby stavba pro rodinnou rekreaci byla spojena výhradně s pobytovou rekreací. Žalobcova soukromá jízdárna vzhledově i rozměrově odpovídá jiným jízdárnám sloužícím pro soukromé rekreační účely, přičemž dle žalobce se tedy jedná o stavbu pro rodinnou rekreaci. S ohledem na uvedené žalobce navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

[15] V replice k vyjádření žalobce stěžovatelka konstatovala, že krajský soud ve svém rozsudku ze dne 29. 8. 2022, č. j. 29 A 29/2020-195, se při posuzování souladu s územním plánem vyjadřuje k ploše smíšené obytné, nikoliv k venkovní pískové jízdárně. Pojem „stavba pro rodinnou rekreaci“ je ve vyhlášce č. 501/2006 Sb. definován totožně jako ve vyhlášce č. 357/2013 Sb., která pouze přidává demonstrativní výčet těchto staveb. Stěžovatelka dodala, že je vedeno řízení o odstranění části posuzované stavby i dalších žalobcových staveb.

[16] V prvním doplnění kasační stížnosti ze dne 5. 10. 2023 stěžovatelka ke svému tvrzení, že krytá soukromá jízdárna pro koně je užívána společností KENTAUR Saddlery s.r.o. a souvisí spíše s výrobou sedel, dodala, že o všechna stanoviska dotčených orgánů a o územní či stavební rozhodnutí žádal žalobce v postavení podnikatele, tj. jednal v rámci své podnikatelské činnosti. Stavba proto nemohla být určena pro rodinnou rekreaci, ale pro podnikání. Na podporu tohoto svého tvrzení stěžovatelka doložila řadu listinných důkazů.

[17] Žalobce ve vyjádření k doplnění kasační stížnosti označil stěžovatelčina doplněná tvrzení za nepřipustná. Dodal však, že výlučnými vlastníky posuzované stavby jsou žalobce a jeho manželka a tato stavba nikdy nebyla součástí žalobcova podnikání ani pronajata společnosti KENTAUR Saddlery s.r.o., k čemuž žalobce doložil sdělení katastrálního úřadu a výpis údajů z živnostenského rejstříku.

[18] V druhém doplnění kasační stížnosti ze dne 27. 11. 2023 stěžovatelka s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2019, č. j. 6 As 123/2019-18, namítala, že napadený rozsudek je zmatečný, neboť žaloba na ochranu před nezákonným zásahem byla podána opožděně, a krajský soud tak měl žalobu odmítnout.

[19] Žalobce ve vyjádření k doplnění kasační stížnosti konstatoval, že rozsudek, na který stěžovatelka odkázala, není na nyní posuzovanou věc přílehlavý.

[20] Žalobce se následně podáním ze dne 1. 2. 2024 vyjádřil rovněž k procesnímu postavení stěžovatelky a uvedl, že stěžovatelka neměla v daném soudním řízení právo vystupovat jako osoba zúčastněná na řízení, neboť jeho výsledek se nemohl ani hypoteticky dotknout jejích práv či povinností. Stěžovatelka proto nemohla být ani oprávněna k podání kasační stížnosti. Žalobce tak navrhl, aby Nejvyšší správní soud vyslovil, že stěžovatelka nesplňuje podmínky pro přiznání postavení osoby zúčastněné na daném řízení a její kasační stížnost odmítl.

[21] Stěžovatelka se k otázce svého postavení jako osoby zúčastněné na řízení nevyjádřila, ačkoliv jí bylo podání žalobce zasláno k případnému vyjádření.

[22] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

[23] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval tím, zda je kasační stížnost podána osobou k tomu ve smyslu § 102 s. ř. s. oprávněnou, tedy zda za situace, kdy stěžovatelka nebyla účastnicí řízení před krajským soudem, měla v tomto řízení skutečně postavení osoby zúčastněné na řízení a byla tak oprávněna k podání kasační stížnosti proti rozsudku krajského soudu, který z tohoto řízení vzešel. Je totiž zřejmé, že toto postavení jí nezaložilo její samotné přihlášení se do řízení před krajským soudem jakožto osoba na něm zúčastněná ani skutečnost, že s ní krajský soud takto bez dalšího jednal a ve svém rozsudku ji tak také označil (aniž by se ovšem jakkoli vypořádal s její argumentací či s důkazními návrhy, které stěžovatelka v řízení před krajským soudem učinila), ale založilo by ho pouze to, že by stěžovatelka osobou zúčastněnou na daném řízení před krajským soudem skutečně byla, tedy že by splňovala veškeré zákonné podmínky pro přiznání tohoto postavení (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 7. 2015, č. j. 10 As 20/2014-123).

[24] Podle § 34 odst. 1 s. ř. s. přitom platí, že osobami zúčastněnými na řízení jsou „osoby, které byly přímo dotčeny ve svých právech a povinnostech vydáním napadeného rozhodnutí nebo tím, že rozhodnutí nebylo vydáno, a ty, které mohou být přímo dotčeny jeho zrušením nebo vydáním podle návrhu výroku rozhodnutí soudu, nejsou-li účastníky a výslovně oznámily, že budou v řízení práva osob zúčastněných na řízení uplatňovat“. Dle odstavce 2 téhož ustanovení platí, že „[n]avrhovatel je povinen v návrhu označit osoby, které přicházejí v úvahu jako osoby zúčastněné na řízení, jsou-li mu známy. Předseda senátu takové osoby vyrozumí o probíhajícím řízení a vyzve je, aby ve lhůtě, kterou jim k tomu současně stanoví, oznámily, zda v řízení budou uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení; takové oznámení lze učinit pouze v této lhůtě. Současně s vyrozuměním je poučí o jejich právech. Obdobně předseda senátu postupuje, zjistí-li se v průběhu řízení, že je tu další taková osoba.“.

[25] Osoba zúčastněná na řízení tedy musí splňovat kumulativně podmínku formální a podmínku materiální. Formální podmínkou je uplatnění postavení osoby zúčastněné na řízení ve lhůtě soudem stanovené dle § 34 odst. 2 s. ř. s. Materiální podmínkou je přímé dotčení této osoby na jejích veřejných subjektivních právech či povinnostech, a to různým aktem v závislosti na typu soudního řízení správního, jehož se daná osoba hodlá účastnit.

[26] Z doslovného výkladu citovaného ustanovení by bylo možné dovodit, že institut osoby zúčastněné na řízení je aplikovatelný pouze v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu dle § 65 a násl. s. ř. s. a v řízení o žalobě proti nečinnosti správního orgánu dle § 79 a násl. s. ř. s. (a přiměřeně je tato úprava z větší části použitelná na osoby zúčastněné na řízení o návrhu na zrušení opatření obecné povahy – viz výslovný odkaz na § 34 v § 101b odst. 4 s. ř. s.). Uvedený výklad byl také judikaturou Nejvyššího správního soudu původně zastáván, viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 10. 2008, č. j. 3 Aps 5/2008-282, nicméně byl překonán usnesením jeho rozšířeného senátu ze dne 18. 9. 2012, č. j. 2 As 86/2010-76, publ. pod č. 2725/2013 Sb. NSS, podle něhož lze institut osoby zúčastněné na řízení analogicky použít i v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu dle § 82 a násl. s. ř. s.

pokračování

[27] Dotčení práv či povinností dalších osob odlišných od žalobce, a to v tomto případě výrokem rozhodnutí soudu, jehož se žalobce zásahovou žalobou domáhá, Nejvyšší správní soud připustil u zásahových žalob i v dalších případech. Již v usnesení ze dne 16. 11. 2010, č. j. 7 Aps 3/2008-98, publ. pod č. 2206/2011 Sb. NSS, rozšířený senát konstatoval, že zásahovou žalobou se lze bránit proti provedení či neprovedení záznamu do katastru nemovitostí. Přitom rozšířený senát zmínil, že se neprovedení záznamu v dané věci přímo týkalo nejen tehdejšího stěžovatele (Olomouckého kraje), ale i další osoby (Správy silnic Olomouckého kraje, příspěvkové organizace), a lze tedy dovodit, že již v této věci rozšířený senát implicitně předpokládal možnost další osoby, vedle žalobce, jíž se posuzovaný záznam (resp. jeho neprovedení) do katastru nemovitostí rovněž přímo týká, vystupovat v tomto řízení o zásahové žalobě jako osoba na něm zúčastněná. Dále lze poukázat např. na rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 10. 2014, č. j. 8 As 55/2012-62, publ. pod č. 3155/2015 Sb. NSS, týkající se nezákonného zásahu spočívajícího v poskytování informací o platech a odměnách zaměstnanců veřejných institucí, ve kterém rozšířený senát dospěl k závěru, že osoba, o jejímž platu se má informace poskytnout, může mít v řízení před soudem postavení osoby zúčastněné na řízení podle § 34 s. ř. s. Lze zmínit též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 8. 2012, č. j. 8 As 84/2011-208, publ. pod č. 2696/2012 Sb. NSS, který shledal, že pokud rada či zastupitelstvo obce předá osvědčení o tom, že se náhradník stal členem zastupitelstva obce (§ 56 odst. 2 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí), ale původní zastupitel tvrdí, že jeho mandát nezanikl ze zákona rezignací, může se tento zastupitel domáhat ochrany proti vydání osvědčení prostřednictvím žaloby na ochranu před nezákonným zásahem podle § 82 a násl. s. ř. s. I v řízení o takové zásahové žalobě přichází v úvahu dotčení práv jak náhradníka, tak původního zastupitele (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 9. 2017, č. j. 9 As 232/2017-38).

[28] V obecné rovině lze proto připustit, že i v řízení o zásahové žalobě mohou vystupovat osoby zúčastněné na řízení, jsou-li pro to splněny podmínky vyplývající z analogické aplikace § 34 s. ř. s., tedy především dotčení takových osob na právech navrhovaným výrokem rozsudku krajského soudu. Je tedy nepochybné, že bude nutné případné postavení osob zúčastněných na řízení o žalobě dle § 82 a násl. s. ř. s. hodnotit vždy individuálně.

[29] Co se týče formální podmínky získání postavení osoby zúčastněné na řízení, ze spisu krajského soudu vyplývá, že se stěžovatelka přípisem zaslaným krajskému soudu dne 24. 6. 2022 sama domáhala postavení osoby zúčastněné na řízení (aniž by k tomu byla krajským soudem vůbec vyzvána), nelze tedy uvažovat o tom, že by práva osoby zúčastněné na řízení uplatnila opožděně.

[30] Nejvyšší správní soud však shledal, že v případě stěžovatelky není naplněna materiální podmínka přiznání postavení osoby zúčastněné na řízení o dané zásahové žalobě. Institut osoby zúčastněné na řízení je v soudním řízení správním vymezen (na rozdíl od institutu vedlejšího účastníka v občanském soudním řádu) poměrně úzce. Je třeba, aby dotčení na právech takové osoby bylo přímé, nepostačí tedy zasažení nepřímé či dokonce eventuální.

[31] Nejvyšší správní soud je toho názoru, že zápis, nezapsání či změna údaje v RÚIAN může představovat nezákonný zásah vůči osobě, jejíhož majetku či jiných práv se daný údaj

přímo týká, neboť taková osoba (v nyní posuzované věci žalobce) má veřejné subjektivní právo na to, aby tyto údaje v RÚIAN jakožto veřejném seznamu odpovídaly skutečnosti (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2022, č. j. 9 As 72/2021-31, či ze dne 4. 4. 2019, č. j. 9 As 351/2018-22). Na druhou stranu stěžovatelky se údaje o dané stavbě, evidované v RÚIAN, nijak přímo netýkají, není totiž vlastníkem pozemku, jehož je tato stavba součástí, ani k této nemovitosti nemá jiná práva ani o ní nejsou v RÚIAN evidovány v souvislosti s touto stavbou (či pozemkem) žádné jiné údaje. Stěžovatelka je toliko sousedkou (navíc nemezující) daného pozemku, resp. na něm umístěné stavby. Není tedy jakkoliv přímo dotčena na svých právech tím, zda je tato stavba v RÚIAN vedena jako „jiná stavba“, či „stavba pro rodinnou rekreaci“. Ani ona sama žádné právo, na němž by mohla být v souvislosti se změnou daného údaje v RÚIAN přímo dotčena, neuvádí. Své postavení osoby zúčastněné na řízení před krajským soudem stěžovatelka dovozovala pouze z toho, že probíhají (či v době řízení před krajským soudem probíhala) řízení podle stavebního zákona, jichž se stěžovatelka účastní či účastnila a pro něž může být dle jejího tvrzení významné, jak je daná stavba v RÚIAN vedena.

[32] Nejvyšší správní soud nepopírá, že z uvedeného důvodu mohla mít stěžovatelka na výsledku nynější věci týkající se evidence dané stavby v RÚIAN určitý právní zájem, ten však sám o sobě nepostačuje k tomu, aby založil stěžovatelce postavení osoby zúčastněné na řízení, neboť ho nelze zaměňovat s přímým dotčením na jejích právech (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2013, č. j. 8 As 136/2012-62).

[33] V již zmiňovaném rozsudku ze dne 4. 4. 2019, č. j. 9 As 351/2018-22, Nejvyšší správní soud ke smyslu a účelu RÚIAN konstatoval:

„Registr územní identifikace, který je veřejným seznamem (§ 30 odst. 1 zákona o základních registrech), obsahuje údaje o územních prvcích a územně evidenčních jednotkách (§ 31 a 32 zákona o základních registrech). (...) Informační systém územní identifikace je agendovým informačním systémem veřejné správy, jehož prostřednictvím se zapisují údaje do registru územní identifikace (§ 39 odst. 1 zákona o základních registrech). Je též veřejným seznamem (§ 39 odst. 3 zákona o základních registrech). Základní registry fungují jako unikátní zdroj nejčastěji využívaných údajů při výkonu veřejné správy (viz obecná část důvodové zprávy k zákonu č. 111/2009 Sb., bod 1). Registr územní identifikace (resp. informační systém územní identifikace) je tudíž (vedle jiného) zdrojem údajů o nemovitých věcech (jejich součástech) pro veřejnou správu. Jeho prostřednictvím je rovněž sledován veřejný zájem na zajištění přehledu veřejné moci o nich.

Rovněž katastr nemovitostí je veřejným seznamem, jenž plní zčásti obdobné funkce jako registr územní identifikace (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 16. 11. 2010, č. j. 7 As 3/2008-98, č. 2206/2011 Sb. NSS, odstavec 28). (...) v obou případech jedná o provedení zápisu do státem vedeného veřejného seznamu, v němž jsou evidovány údaje o nemovitých věcech (jejich součástech), přičemž provedení konkrétního zápisu do registru územní identifikace (resp. informačního systému územní identifikace) i do katastru nemovitostí záznamem jsou faktické úkony obsahově jedinečné (srov. usnesení rozšířeného senátu č. j. 7 As 107/2014-53, odstavec 51).“

[34] Podle § 4 odst. 4 zákona o základních registrech je přitom referenční údaj zapsaný v RÚIAN považován za správný, „pokud není prokázán opak nebo pokud nevznikne

pokračování

oprávněná pochybnost o správnosti referenčního údaje“. Jde tedy o vyvratitelnou domněnku správnosti zapsaného referenčního údaje a stěžovatelce nic nebrání či nebránilo v tom, aby případně ve zmíněných správních řízeních nabídla takovou skutkovou a právní argumentaci, opřenou o příslušné důkazy, která by nasvědčovala tomu, že údaj o stavbě jízdní dráhy v RÚIAN, jak vyplynul z napadeného rozsudku krajského soudu, je nesprávný. Nelze však hovořit o tom, že by stěžovatelka byla uvedenou změnou údaje o cizí stavbě v RÚIAN, který se stěžovatelky netýká, přímo dotčena na svých právech či povinnostech (srov. *a contrario* již zmiňované usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2010, č. j. 7 Aps 3/2008-98, vydané ve věci, kde nebyl do katastru nemovitostí zapsán právě údaj o oprávnění jednoho subjektu k nemovitostem subjektu jiného).

[35] Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že stěžovatelce nepřislušelo v řízení před krajským soudem postavení osoby zúčastněné na řízení ve smyslu § 34 odst. 1 s. ř. s. ani postavení účastníka tohoto řízení, nebyla tudíž dle § 102 s. ř. s. ani oprávněna k podání kasační stížnosti proti rozsudku krajského soudu v tomto řízení vydanému. Nejvyššímu správnímu soudu proto nezbylo, než dle § 46 odst. 1 písm. c) ve spojení s § 120 s. ř. s. její kasační stížnost odmítnout jakožto podanou osobou k tomu zjevně neoprávněnou.

[36] Vzhledem k odmítnutí kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud nemohl zabývat zákonností napadeného rozsudku krajského soudu, což však v žádném případě neznamená, že by závěry vyslovené krajským soudem aproboval.

[37] O nákladech řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 3 za použití § 120 s. ř. s. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

[38] Stěžovatelka v řízení zaplatila soudní poplatek za kasační stížnost ve výši 5000 Kč. Vzhledem k odmítnutí kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 10 odst. 3 věty poslední zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, v účinném znění, o vrácení částky 5000 Kč, a to ve lhůtě stanovené v § 10a odst. 1 zákona o soudních poplatcích.

P o u č e n í :

Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 28. února 2024

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu